

Kürt sorununun özü: Kürtçe

ORAL ÇALIŞLAR

Politika / 26/09/2010

Yaşar Kemal, yıllar önce Almanya'nın 'Der Spiegel' Dergisine verdiği demeç...

Yaşar Kemal, yıllar önce Almanya'nın 'Der Spiegel' Dergisine verdiği demeç nedeniyle Terörle Mücadele Yasası kapsamında Devlet Güvenlik Mahkemesi 'nde yargılanıyordu. O duruşmada hafızama kazınacak ifadeler kullanmıştı. Hatırimda kaldığı kadarıyla şunları söylemişti : “Bir milletin dilini keserseniz, onu yok edersiniz. Kürtlerin dili kesildi, kesilmek istendi. Bu ne büyük vahşettir.” Yaşar Kemal'in de vurguladığı gibi kimlik sorununun özü dildir. Dilini kaybeden bir halkın, geçmişle, gelecekle ve kimliğiyle bağı kopar.

Federal Almanya Başbakanı Angela Merkel'le konuşmasında Başbakan Tayyip Erdoğan ona şunları söylemişti: “Türkiye’de Alman kolejleri var. Niçin Almanya’da da Türk kolejleri olmasın? Almanya bu alanda doğan ihtiyacın hâlâ farkında değil. İnsanlar önce kendi anadillerine, yani Türkçeye hâkim olmalı. Ancak ne yazık ki realitede böyle bir durum yok.

“İnsanlar önce kendi anadillerine hâkim olmalı” diyen Başbakan Erdoğan, Almanlardan istediğini, Kürtler Türkiye’den isteyince şöyle bir üslubu tercih ediyor: “Bizden resmi olarak anadilde eğitim beklerseniz bunu bizden beklemeyin. Türkiye’nin resmi dili Türkçedir. Olayı istismar etme yoluna gitmenin ülkemizi bölmeye yönelik adımlar olduğunu da özellikle vurguluyorum.”

Başbakan, Kürtçe 'nin Türkiye’de resmi dil statüsü kazanmayacağına vurgu yapıyor. Kürtlerin de BDP'nin de zaten bu yönde bir talebi yok.

Bunu defalarca açıkladılar.

Kürtlerin, Kürtçenin devletin okullarında çocuk larına öğretilmesi yönündeki taleplerinin temelinde, (Başbakan'ın da kullandığı bir ifadeye başvursak) ‘anadillerine hâkim olmak’ isteği var. Bunun için de devletin bir şeyler yapması

gerektiğine inanıyorlar. Anadilde eğitimin bölünmenin başlangıcı olduğu yönünde katı yargılara kapılmak yerine dünyadaki çeşitli örnekleri tarafsız bir gözle incelemekte yarar var.

Şunu da belirtmekte yarar görüyorum: Eğer Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin, anadilinin çocuklarına öğretilmesini isteyen Kürt yurttaşlarımıza cevabı “Özel kurslar açsınlar, ama bizden bir destek beklemsinler”le sınırlıysa ,bu yaratıcı bir politika değildir. Çünkü, Kürtler, Kürtçe kursları açma hakkını zaten yıllar önce elde ettiler.

Daha birkaç ay önce Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'yla Makedonya'ya gittik. Orada Türkçe eğitim yapan bir devlet lisesini de ziyaret ettik. Çocuklar, bazı dersleri Türkçe alıyorlar, bazılarını da Makedonca. Okulda iki dilli bir eğitim yapılıyordu. Bizim ziyaret ettiğimiz okulun yanı sıra başka milliyetlerin de kendi anadillerini kullandıkları okullar olduğunu anlattılar. Makedonya'nın yaşadığı

iç savaşın ardından, ülkeyi oluşturan değişik kimliklerin kültürel haklarının, siyasi haklarının kabulü temelinde bir uzlaşma sağlamışlar ve bu yolla barışa ulaşabilmişlerdi.

Bu konuda birçok örnek üzerinden analiz yapılabilir. Birden fazla resmi dili olan, bu dillerin hepsini canlı tutmayı, korumayı başarabilen ve bölünme gibi bir meseleyle de karşı karşıya olmayan birçok ülke var. Türkçenin resmi dil statüsünde olduğu Balkan ülkeleri de var. Makedonya’da, birliği güçlendiren kültürel hakların Türkiye’de bölünmeye neden olacağına şartlanan psikolojiyi çözümlmek zor.

Kürtlerin kültürel haklarını istemekten vazgeçmeye niyetli olmadıklarını, bu köşede defalarca vurguladım. Kürtçenin okullarda öğretilmesi talebinin kolaylıkla vazgeçilebilecek bir talep olduğunu varsaymak, gerçekçilikten son derece uzak. Evrensel hukuk ve insan hakları da bu konuda Kürtlerin yanında. Birçok uluslararası sözleşmede ‘anadil’in korunması bir temel koşul olarak belirtiliyor. Komşumuz Irak’ın Kürdistan bölgesinde Kürtçe eğitim yapan üniversiteler, ortaokul ve liseler bulunduğunu da mutlaka göz önünde bulundurmak gerekiyor... Kürtlerin egemenliği altındaki bu bölgede Türklerin de kendi dillerinde eğitim yapabiliyor olmaları önemli bir veri.

Kürtçe eğitimin ‘Milli Eğitim’ sistemi içinde nasıl yer alacağı konusu, bence, sürecin ikinci aşamasını oluşturan bir konu olarak görülmeli. Devlet anadilin öğretilmesini bir hak olarak kabul ederse, bu hakkın nasıl kullanılacağını tartışmak için sağlıklı bir ortam oluşur. Milli eğitim sistemi içinde Kürtçeye bir yer verilmesi, Türkiye’de birden fazla resmi dil olması anlamına da, “bölünmenin ilk adımı” anlamına da gelmez. Önemli olan, Kürtçenin eğitim sistemi içinde nasıl yer alacağıdır. Başbakanın son açıklamalarının içerdiği ana mesaj eğer “gitsinler kendileri öğrensinler, biz eğitim sistemi içine asla bunu sokmayız” ise bu, sorunun çözümüne katkıda bulunmaktan uzak bir mesajdır. Kürtlerin Kürtçenin yaşayan bir dil olmasını sağlamak yönündeki istekleri son derece doğal. Bu hakkın verilmesini engellemek uğruna bir

25 yıl daha savaşmayı savunmak ise ne akla ne mantığa ne vicdana ne de insanlığın ortak değerlerine sığmayan bir yaklaşımdır.

Biz nasıl kendi anadilimizi dünyanın her yerinde korumak için çaba sarf ediyor, mücadele ediyorsak, kardeşlerimizin yani Kürtlerin de anadillerini yaşatmaları, geliştirmeleri için elimizden geleni yapmamız, bir insanlık görevidir.

Kardeş, kardeşin dilini desteklemeli, kardeşliğin harcı sağlam temellere oturmalı...